

χέρι και πήγανε σπύι του Μόλις μπήκανε μέσα, λεί χαρούμενο τῆς μάνας του:

— Νά, μάνα, σου φέρνω τοῦτο τ' ὄρφανὸ πού ἐκλαιγε στὸ δρόμο. Στὸ φέρνω, γιατί ἤξερα πόσο θὰ χαρεῖς νὰν τὸ κάνω ἀδερφάκι μου.

Και τὴν κοίταξε πονηρὰ στὰ μάτια, κ' ἔτριψε μὴν τοῦ τὸ διώξει. Σὲ λίγο τῆς ξαναλέει:

— Μάνα μου, πόσο θὰ χαρεῖ ὁ Χριστούλης μας γιὰ τὸ καλὸ πού κάνουμε!

Κι ἀπὸ τῆ χαρὰ του τῆς φιλοῦσε τὰ χέρια, τῆς τὰ φιλοῦσε μὲ ὄλη τὴν καρδούλα του.

Μὰ κ' ἡ μάνα του εἶταν ἄγια γυναῖκα καθὼς κι ὁ πατέρας του κι ἀμέσως τὸ λούσανε, τὸ συγγύριζαν και τὸ βάλανε νὰ φάει μαζί τους. Στὴν ἐκκλησιαὶ δὲν πήγανε γιὰτ' εἶχε περάσει πιά ἡ ὄρα· μὰ δὲν πειράζει· και στὸ σπύι τους, μὲ τὸ καλὸ πού κάνανε στὸ φτωχὸ παιδί, γύρισε ὄλη ἡ φαμίλια ἀληθινὴ Ἀγάπη.

Κ. Δ. Τ.

Η ΦΟΒΕΡΗ ΠΡΟΔΟΣΙΑ

Φίλτατε «Νουμά»,

Δὲ μπορεῖς νὰ φανταστῆς πόσο μᾶς ὑποχρέωσε με τὸ νὰ μᾶς στείλεις τὸ φύλλο τῆς «Ἑσπερινῆς» πούχε τὸ φωτεινὸ κι ἀστραφτερὸ ἄρθρο τοῦ κ. Π. Δημητρακόπουλου (*). (Δὲν εἶναι αὐτὸς πού εἶσαι θαυμάσια μετὰφρασε «Τὰς Ἐκκλησιαζούσας» τοῦ Ἀριστοφάνη μ' ἐκεῖνα τὰ ζμπορα και μουσικοδωριστὰ λόγια; Θυμάμαι πόσο συγκινήθηκα πέρου τὸ καλοκαίρι, ὅταν τάκουα στὴ «Νέα Σικηνή», πού μόλις μπόρεσα νὰ μείνω ὡς τὸ τέλος τῆς πρώτης πράξης). Τὸ λαμπρὸ αὐτὸ ἄρθρο γιὰ τοὺς μαλλιαροὺς μὲ τὴν τρομερὴ ἀνακάλυψη τοῦ κυρίου αὐτοῦ τὸ μετὰφρασα και τὸ διάβασα στὸς συναδέλφους μου συντάχτες τῆς «Ζυγαριᾶς» (Vjessy), και πού νὰ σ' τὰ λέω. Πήγαμε νὰ χάσουμε τὸ νοῦ μας ἀπ' τὴν χαρὰ μας. Τώρα ἐπὶ τέλος θὰ σωθούμε ἀπὸ τὴν λογοκρισία, πού σὲ κάθε φύλλο μᾶς σῆνει τὸ μισὸ, γιὰτὶ, λέει, τᾶρθρα μας ἔχουν πάντα μέσα τους ἰδέες και γνώμες, πού ἡ Κυβέρνηση δὲν τις βραῖσκει. Ἴδιες μὲ τις δικές της. Ἀκουῖς ἐκεῖ! νὰ μᾶς λέει ἐδῶ ἡ λογοκρισία, ὅτι γράφουμε ἐναντία τῆς Ἀυτοκρατορίας, ἐνῶ ὁ μεγάλος και σοφὸς δημοσιογράφος (εἶναι και ρεπόρτερ, νομίζω) ἀπόδειξε χωρὶς ἀντιλογία, πὼς ἡ «Ζυγαριά» βαστάει τὸ πρόγραμμα τοῦ Πανσλαβισμού ἢ τὰ γκέμια τῆς Ρωσικῆς Κυβέρνησης! Πᾶσι πιά ἡ τυραννία τῆς λογοκρισίας. Ὁ σοφὸς και βαθυστόχαστος αὐτὸς κύριος μᾶς ἔσωσε! Ἐξέρτε τί κάνουμε τώρα; Ἐβάλαμε τὸ φύλλο τῆς «Ἑσπερινῆς» μέσα σὲ χρυσοῦ κορνίζα κι ὅταν ὁ λογοκρίτης δὲ θέλει νὰ μᾶς ἀφήσει κανένα ἄρθρο, τοῦ πηγαίνουμε τὸ ἄρθρο—κάδρο και τοῦ τὸ δείχνουμε· ὁ λογοκρίτης τὸ προσκυνάει (σὰ νᾶτανε κόνισμα ἢ οὐκάζιο τοῦ Τσάρου) και τὸ ἄρθρο μᾶς μπαίνει λεύτερα. Γιὰ τοῦτο σᾶς παρακαλεῖ πολὺ ἡ διέφραση τῆς «Ζυγαριᾶς» νὰ εὐχαριστήσετε ἀπὸ μέρος τῆς τὸν κ. Δημητρακόπουλο γιὰ τὴ μεγάλη δούλεψη πού τῆς ἔκανε μὲ τὴ

(*). Σημ. τοῦ «Νουμά». Τὸ Ρώσικο φιλολογικὸ περιοδικὸ «Vjessy», καθὼς θυμοῦνται οἱ ἀνεγνωστὲς μας, δημοσίεψε μιὰ σημειωσοῦλα γιὰ τὸ δρᾶμα «Ζωντανὸ και Πεδωμένο». Τῆ σημειωσοῦλα αὐτὴ ὁ κ. Πολυβλαχόπουλος ἢ Κουρούπης τὴν παρουσίασε στὸ νοῦμον κοινὸν τῆς «Ἑσπερινῆς» γιὰ δλοφάνερη ἀπόδειξη πὼς οἱ δημοτικιστὰδες εἶναι ὄργανα τῆς Πανσλαβιστικῆς προπαγάντας και πλερώνονται μὲ ρούβλια. Ἀπάνω λοιπὸν σ' αὐτὲς τις ἀνοησίες του ἀναφέρνεται και τὸ γράμμα τοῦ τιμημένου φίλου και συνεργάτη μας.

σοφῆ και τρομερῆ ἀνακάλυψή του. Αὐτὰ εἶναι ἀπὸ μέρος τῆς «Ζυγαριᾶς».

Τώρα κάνε μου τὴ χάρη, νὰκούσεις και δυὸ λόγια δικά μου. Δὲν ἔχω μήτε τὴν ὄρεξη, μήτε, πιστεύω, τὴν ἀνάγκη νὰπαντήσω τίποτα στὴν ἀκαθαρσία τοῦ κυρίου αὐτοῦ. Κάθε ἄνθρωπος μὲ λίγο μυαλὸ και μὲ λίγη σωστὴ κρίση καταλαβαίνει ὄλη τὴν ἀστειότητα και ὄλη τὴν κουταμάρα τῆς συκοφαντίας του. Μὰ πρέπει και νὰ μολογήσω πὼς ὕστερα ἀπὸ τὰ γέλια ποῦκαμα μὲ τὰ παιδιακήσια σαλιαρίσματά του—μουῖθανε στὰ μάτια και δάκρυα· δάκρυα πόνου και τῆς ἀγανάχτησης. Γιατὶ κατὰ δυστυχία ὁ κύριος αὐτὸς δὲν εἶναι μονάχος. Βρίσκονται κι ἄλλοι κουτόμυαλοι πού σκέφτονται ὅπως αὐτὸς, ὑπάρχουνε κι ἄλλοι ἀλαφρόμυαλοι πού διαβάζουν τις τέτιες ἀνοησίες κι ἀκόμα χειρότερο τις πιστεύουν. Ἡ δυστυχισμένη μας Ἑλλάδα! Ὁ κακόμοιρος ὁ λαὸς της! Χρόνια και χρόνια τώρα τὸ λαὸν αὐτὸν τὸν γελούν, τὸν ρεζίλευν μὲ τις ψευτιές και τᾶεροφουσκιμένα λόγια τους οἱ τέτιοι φωνακλάδες και τυχοδιώχτες. Ἔως πότε θὰ ζακολουθοῦνε τὰ χάλια αὐτὰ; Προσίχτε! Ἡ ὄρα τῆς πλερωμῆς ζυγόνει. Ναι, ζυγόνει ἡ ὄρα πού θὰ ζυπνήσει ἐπὶ τέλος ἡ Ρωμισοῦνη, θὰ ζυπνήσει ὁ λαὸς αὐτὸς, πού τὸν ἔχετε ἀποκοιμήσει μὲ τὰ ψευτολόγια λόγια σας· και ζυπνώντας θὰ νιώσει γιὰ ποιόνε σκοπὸ και μὲ ποιά μέσα τὸν ἔχετε ἀποκοιμήσει. Και τότες θὰ ξεδικηθεῖ. Προσίχτε, κύριοι «Ἑσπερινοί» φωνακλάδες και Σα. Ἡ ἐκδίκηση θὰ εἶναι φοβερὴ. Μ' ἕνα κούνημα τοῦ παντοδύναμου χειριοῦ του θὰ παστρέψει τὸ κορμί του ἀπ' ὄλες τις ἀκαθαρσίες πού τοῦ κολλήσατε ἀπάνου του. Τὴν ἀπόδειξη αὐτὸν πού λέω δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ τὴ ζητήσουμε μακριά. Ἐμεῖς πού ζοῦμε ἐδῶ στὴ Ρουσία παραστεκόμαστε σ' ἕνα τίτιο ξύπνημα γελασμένου και τεχνικὰ ἀποκοιμισμένου λαοῦ. Και καθέννας μᾶς νιώθει νὰ σιμώνει πρὸς κοντὰ του τρικυμία πούναι ἔτοιμη νὰ ξεσπάσει. Ἄς προφυλάξει ὁ Θεὸς τὴ Ρωμισοῦνη μας ἀπὸ τέτια τρικυμία: αὐτὴ εἶναι ἡ εἰλικρινότερη εὐχὴ μου. Μὰ ὅταν τὰ κοράκια πληθαίνουν ἀδιάκοπα τίποτα καλὸ δὲν προλέγεται.

Μόσκα 9 τοῦ Ἀπρίλη 1905

Δικός σου

ΜΙΚ. ΔΥΚΙΑΡΑΟΠΟΥΛΟΣ

Ταχτικὸς συνεργάτης και μέλος τῆς σύνταξης τοῦ Ρώσικου περιοδικοῦ «Vjessy».

ΣΤΟ ΒΑΠΟΡΙ

Καθόμαστε μαζωμένοι στὴν τραπεζαρία, τελειώνουμε τὸ δεῖπνο ὄλ' οἱ ἐπιβάτες τῆς πρώτης θέσης. Ἐνας λογαγὸς—γιατρός ὑμνοῦσε— ξεκουμπώνοντας λιγάκι τὸ γιλέκο του κι ἀφίνοντας νὰ προβάλῃ μιὰ θαμαστὴ κοιλιά—τις τελευταῖες ἀνακάλυψες και τὸ διαολεμένο—ὅπως τὸν ἔλεγε—τὸν Ἐδισον. Μαζί μας εἶταν κι ὁ σιὸρ Παντελής ἕνας ξεπεσμένος ἀριστοκράτης, πατριώτης μου, κοντὸς ὅσο μποροῦσε νᾶναι ἄνθρωπος, μὲ ψαλλιδισμένο μουστάκι, ἀκούγοντας μὲ θαυμασμὸ τις δῆγεςες τοῦ γιατροῦ χωρὶς νὰ μιλά. Καθὼς τέλειωσε τὸ δεῖπνο, ἡ κουβέντα ἄλλαξε. Πέρασε στὴ θρησκεία. Ἐνας κομψὸς μεσίτης, ἀπ' τοὺς Κορφοῦς, καλοθρεμένος, γελοῦσε μὲ τοῦ γιατροῦ τις θεωρίες.

— Οἱ σοσιαλιστὰι σήμερα λένε πραχτικώτερα ἀπ' τὸ Χριστὸ πράματα... κάνει μὲ τὴν ξεχωριστὴ προφορά του.

Ὁ γιατρός τὸν πολέμησε μὲ παραδείγματα. Ὁ ἄλλος ἀνάφερε ἔργα και κατέληξε νὰ πῆ πὼς μιὰ καλὴ πράξη εἶναι ζήτημα καλῆς ἀνατροφῆς.

— Εἶναι κι αὐτό! μιλά γιὰ πρώτη φορὰ ὁ σιὸρ Παντελής κινώντας ὡς τὸ τραπέζι τὸ κεφάλι του μισομειθυμένος και παίρνοντας τσιγάρο ἀπ' τὴν τσιγαροθήκη τοῦ γιατροῦ, πού τὴν εἶχ' ἀνοιχτὴ δίπλα του.

Σὲ λιγάκι ὡστόσο ἀναγκαστήκαμε νὰ τραβηχτοῦμε στὶς καμπίνες μᾶς ἀπ' τὴν ρουρτοῦνα. Τὸ βαπόρι κυλοῦσε σὰν παιγνίδι στὰ χέρια τῶν κυμάτων.

Στὸ κρεβάτι, πού δὲν ἔβρισκα ὑπνον, ἕνας βαρὺς ἐσιόλτης μὲ κάτσε. Ἐκείνη τὴν ἰδέαν χτυπώντας μὲ ὀρητὸ στὸ παραθύρι μου ξανοίγονταν σὰν ἀγριε μορφές, πού μὲ κοιτοῦσαν πίσω ἀπὸ τὸ τζάκι μὲ τὰ πράσινα μάτια τους. Ἐπειτα θάρρεψα νὰ πνίγωμαι μέσα σὲ σπραχτικὴς φωνές ἀνθρώπων, ἀνοιζα τὰ μάτια μου κι ἀκούγοντᾶς τις ἴδιες, θυμήθηκα πὼς τὸ βαπόρι ἦταν φορτωμένο ἀρνίχ, πούσκουζαν στὴ θάλασσα ταραχή. Σὰν κοίταξα στὸ μέρος τῆς πόρτας, πούχ' ἀφήσει μισανοιχτὰ, ἀντίκρισα μιὰν ἀδύνατη γυναῖκα ντυμένη μαῦρα ρούχα, πού σάστιζαν μέσα στὸ σκοτάδι. Τὰ μάτια τῆς γαλανὰ, μεγάλα, μὲ κοιτοῦσαν ὀλάνοιχτα, ἐνῶ τὸ χλωμὸ τῆς πρόσωπο ἕνα χαμογέλιο ἀνάλλαγο ἀγρίας χαρᾶς μαρμαρῶνε. Ἐνας φόβος μοῦ παράλυσε κάθε κίνηση βλέποντας τὰ μάτια τῆς, ὡς νᾶχ μπροστὰ μου τὴν ἴδια τρικυμία. Ἀπὸ τὴν πλῶρη ἀκούστηκε μιὰ καμπάνα πού σήμανε δυὸ χτύπους ἀργά. Μεῦ φάνηκε πὼς κινυθήκαμε και πετάχτηκα ἀπ' τὸ κρεβάτι, σὰ νᾶθελαι νὰ διώξω κάθε ἀπάτη, πού ἔδενε τὸ κορμί μου.

Ἡ γυναῖκα ἀπομακρύνθηκε στὸ σκοτάδι· μὲ πάτημα ἀργὸ σὰν ὑπνοβάτης.

Τὰ ξημερώματα βγήκα στὴν τραπεζαρία ἀκούγοντας τὸν κρότο τῆς ἄγκυρας.

Ἡ θάλασσα γαλήνεψε... Ὁ σιὸρ Παντελής, μπρὸς στὴν καμπίνα του, μὲ τὸ νυχτικὸ κι ἕνα πανωφόρι ριγμένο στὶς πλάτες, φώναζε τὸν καμαρότο μὲ φωνὴ πνιγμένη και κρατώντας τὸ στομάχι του.

— Ἀχ! Τί νύχτα πέρασα! μοῦ λέει. Τὸ κρασί...

Και μὲ ὕφος ἐμπιστευτικὸ σὰ νᾶθελε νὰ μοῦ μολογήσῃ τὸ σοβαρότερο μυστικὸ, μοῦ λέει, σκύβοντας σ' αὐτὴ μου:

— Ἐξέρεις, ἐπια δυὸ μπουκάλια μεγάλα!

Ἐβγαλ' ἀπ' τὸ πανωφόρι του ἕνα χαρτί μὲ χαμομήλι, πού πάντα ἔπαιρνε μαζί του, και τὸ παρέδωκε στὸν καμαρότο παραγγέλλοντας ἕνα φλυτζάνι.

Ἀναβαίνοντας στὸ κατὰστρωμα, εἶδα νὰ ξαπλώνεται κοιμισμένος ἀκόμα ὁ Ἐπαχτος. Κοιτοῦσε τὰ κάστρα τοῦ βουνοῦ πού τὸ στεφάνωναν, τὸζωναν, και κατεβαίνοντας ἀρχάλιαζαν ἕνα κομμάτι θάλασσας, πούταν ἀρασμένα δυὸ καίκια. Σπιτάκια ἀνάμεισ' ἀπὸ πορτοκαλλιές, πού ξεχειλίζαν ἀπ' τὸ κάστρο, πρόβαλλαν κοιτώντας, μὲ τὰ παραθύρια τους κατὰκλειστα, τὴ θάλασσα. Τσιμουδιά δὲν ἀκούγονταν. Μονάχα ἕνα μεγάλο κοράκι πάνω ἀπ' τὸ κάστρο τῆς κορφῆς πετοῦσε διαγράφοντας κύκλους, ἀνήσυχο, μὲ τὸ κεφάλι πρὸς τὴ γῆ. Νόμιζε κανεὶς πὼς ἡ σιγὴ κείνη καρτεροῦσε κάποιο ἀντρεωμένο ξύπνημα.

Ἐαφνικὰ ἐν' ἀπὸ τὰ παράθυρα πού βλέπαν στὴ θάλασσα ἀνοιχτηκε και φάνηκε μιὰ γριὰ γυναῖκα, πού κινούσε ἕνα μεγάλο χρωματιστὸ μαντιλί· χαιρετώντας μιὰ βάρκα, πού γλυστρουῦσε ἀργὰ ἀπὸ τὴν ἀγκαλιὰ τοῦ κάστρου πρὸς τὸ βαπόρι. Στὴν ἄλλην ἀκρῆα οἱ λευκὲς ἀναδείτηκαν και τὸ ψυχρὸ ἀγέρι τῆς αὐγῆς φτεροῦγισε σὰ νᾶταν κοιμισμένο μὲς' τὰ κλώνια τους. Τὸ κοράκι χάθηκε σὰ νᾶν τὸ τρόμαζε ἡ κίνηση π' ἀρχισε νὰ ζυπνᾶ τὸν Ἐπαχτο. Ἐνας φουστανελλᾶς ἀνέθηκε στὸ ἄκρο τοῦ κάστρου κοιτώντας τὸ βαπόρι, πούφουγεν, ἀκίνητος σὰν ἄγαλμα κι ἀκούμπώντας τὸ κεφάλι στὸ μουράγιο. Θυμούμενος τὸ φόβο πού δοκίμασα τὴ νύχτα γε-